

An Gannas

© gwirbryntyans Mis-Me 2012; dyllys gans Kowethas an Yeth Kernewek ISSN 1469 705X

gwiasva: www.cornish-language.org

niver 425
pris £1.50

Mis-Me 2012

An Balores

An skeusenn ma yw kemmerys a-dhiworth lythernowodhow 'Paloresow Kernewek', niver dew, Mis-Meurth 2012. Yma, dell grysir, a-dro dhe ugens palores trigys yn Kernow y'n dydhyow ma.

pellla derivadow a-dhiworth: cornishchoughs@rspc.org.uk

folennow 2-4

❖ Godrik yn Kardydh;

folenn 4

❖ Krakkya Kod 4;

folennow 4-5

❖ Gramasek;

folennow 5-6

❖ Lyther a Alban;

folenn 6

❖ Servisyow;

folenn 7

❖ Nawbedrek;

folennow 7-8

❖ Hwedhel: Kroenek
ha Gwragh;

folennow 8-9

❖ Arloedh an Bysowyer ;

folennow 9-10

❖ Hwedhel;

folennow 10-11

❖ An Etholans Frynek;

folennow 11-12

❖ Lyther a Gembra

folenn 13

❖ An Kylgh Kernewek;
Krakkya Kod Ebrel;

folenn 14

❖ Pedrek Geryow;

folenn 15

❖ Krowseryow;

folenn 16

❖ Trigvaow.

Godrik Berr yn Kardydh gans Stephen Gainey

Ow gwreg ha my eth dhe Gardydh an hanter-trymis eus passyes rag godrik berr. Ni a wrug gasa tre a-varr yn myttin hag yth esen ni yn park-kerri an ostel ogas ha hanter wosa deg, ytho yth esa dydh leun a-ragon ni. Yma agan ostel a-dal an Kastell hag ogas dhe Sportva an Vilvlydhen.

Y'n kynsa le y hwren ni kerdhes a-hys glann an Taff, yma an Sportva yn ogas ha war an avon ma. Yn gwiryonedh an kons a valek a-wartha an avon. Ogas an kynsa karr a welsyn parkys ryb an avon a'n jeva plat niver 'CR03SO X' *Croeso!* Dynnargh! Ass o koynt!

Diw vynysenn a-wosa yth esen ni yn Stret Ughel gans hy klokk yn kist a weder yn kres an stret. Yth esa baneryow bras a'n 'hwegh bro'¹ ow ternija a-hys an stret; yth esa fytt rygbi keswlasek an bennseythun kyns. Yma yn Kardydh lies 'arkad' kepar ha kowfordh skochfordh ynter diw stret gans gwerthjiow arbennik ynna, kepar ha Spillers – an kottha gwerthji plasennow y'n norvys!

Yma Marghas Kardydh y'n stret na, ha nebes koynt yw, dihaval dhe'n marghasow Truru po Aberplymm, stallow gis koth gans kompteryow prenn ha gweder, treweythyow yma an gwerthow yn-dann weder. Yth esa stallow boes, froeth ha losow, tesenn gembrek ha my a verkyas arwoedh 'pasti Kernewek' mes nys o gwir, anlaghel ens!

Wosa li ni eth war-tu an Kastell. Kastell a neb par re sevis omma dres 2,000 blydhen. Yma fos vrav gans touryow, yn arbennik tour an klokk gans y dhelowyow a dhuwow romanek, ha pollgleudh dhe weles dhiworth an stretow, mes yn kres an fosow yma kastell drehevys war an gorthour² normanek gans pollgleudh arall a-

¹ henn yw baneryow hwegh bro an gamporyieth rygbi; soweth nys o baneryow an hwegh bro geltek! Keslowena byttegyns dhe'n para kembrek a waynyas an Gamporyieth gans hwegh trygh y'ga hwegh fytt.
² gorthour (gor³ + tour), *keep* (kastell); Kembrek 'gorthwr'.

derdro. Yma grisow serth rag hedhes gwartha an gorthour, mes yma gwel vryntin dhiworto.

A-ji dhe'n fos est yma displegyans kowfordhow Bresel an Bys, le mayth e an dus rag skovva pan dheuth an jynnow-ebrown almaynek. Yma gweliow, bynkyow, ha kegin ynna gans lev Churchill owth arethya.

Gorthour Kastell Kardydh

A-bervedh an kastell yma stevellow brav gans nenyow hag oelesow gorhel, afynys dres eghenn. Yth esa kemmeryans demmedhyans ow hwarvos ena an jydh na, skeusennow pur dha heb dhout!

Yth esa baneryow a lies pow ow ternija a-hys fosow an kastell mes nys esa na baner Kernow na baner Breten-Vyghan. Ass o meth rag bro geltek.

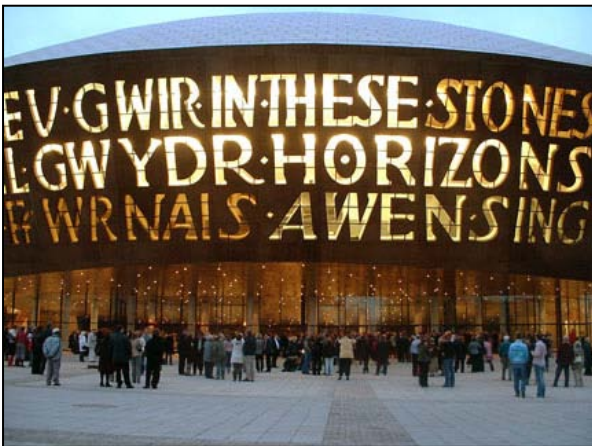
Prys dehweles dhe'n ostel!

An nessa dydh ni eth dhe Gammas Gardydh. Ni a wrug kemmeres kytrrin, mes yn le a gemmeres a'n kytrrin dhiworth an gytrrinva ewn, ni a wrug y gemmeres dhiworth savlakytrrin arall hag ytho ni a'gan beu torn splann a-dro kres an sita ynwedh.

Devedhys orth Kay Morvoren y rossyn ni a-derdro.

Lemmyn, nans yw lies blydhen an le ma o porthlann pur vras. Wosa diwedh an diwysyans glow, an le ma a dheuth ha bos gesys dhe goll. Ynwedh yth esa leys orth mordrik. Y feu drehedhys arge ha lemmyn wosa milvilyow a beunsow spenys yma logh dowr fresk ha dowrlann a rannjiow, ostelyow, boestiw ha gwerthjiow.

Mes yma moy es henna. Yn Plas Roald Dahl (an den na a veu genys a-ogas) yma Kresenn Vilvlydhen Gembra, igerys veu yn 2004, drehevyans bras, koynt y furv kepar ha sterlester (martesen dhiworth Doktour Piw a wra fylmya y'n sita ma), gans skrifans bardhonek, 3 meter aga ughhelder, yn diw yeth mes nyns yw diwyethek ! Yn Kembrek : *'Crev gwir fel gwydr offwrnais awen'* (ow formya gwir kepar ha gweder a fornes awen) ; ha'n Sowsnek : *'In these stones horizons sing'* (Yma gorrwelyow ow kana y'n meyn ma). Hemm yw tre Gwari-kan Kenedhlek Kembra.

Drehevyans an Senedh Kembrek, Kardydh

Ryb an drehevyans na yma an Senedh. Drehevyans a brenn ha gweder yw, y len yw kepar ha gwydhenn ow tevi dhiworth an chambour, hag igerys veu yn 2006. Y hyllir esedha y'n soler poblek ha mires orth an chambour dadhla yn-dann dha dreys. Soweth, yn hyll o an Senedh an jydh na.

Ryb an Senedh yma drehevyans koth, Pennkay (*Pierhead*) y hanow, moy es 110 bloedh y oes. Drehevyans rudh yw gans kervyansow teg warnodho; ev re beu poynt fogel rag kenwerth kembrek nans yw lies blydhen, lemmyn kresenn geskusulyans yw.

Pella a-hys an kay yma eglos vrenn gwynn, hag a veu drehevys y'n kynsa le yn 1868 rag marnoryon norghaghek hag erell dhiworth an ranndir na aval kannatti marnoryon. Hi a wrug dyghtya bys yn 73,000 marner pub blydhen. Roald Dahl a veu kristonys omma. Mes wosa diwedh an diwysyans glow degys veu yn 1974. Drefenn y vos istorek dideklys veu ha dastrehevys veu pan veu an kay daswrysl ha disigerys veu yn 1992. Lemmyn kresenn art yw.

An Eglos Norgaghek, Kardydh

Yma lies gravyans arnowydh oll a-dro Kardydh, hag a-dro an dowrlann yma den-bal; skath ha enep; den, benyn ha ki; keffrys ha tus a-vri kepar ha Novello hag erell. Yma ynwedh garan goth, kibellow palas dhiworth an porthlann goth (kepar ha'n traow balek yn Rysrudh).

A-dryv an dowrlann yma Kresenn an Dhragon Gogh ma ma sinema gans IMAX bysysel, chi-gwari ha boestiow (gans park-kerri heb kost rag an dhevnydhyoryon).

Yn le kemmeres an kyttrin dhe gres an sita, ni a gemmeras an kyttrin-dowr, dhiworth Kay Morvoren bys yn Park Bute (Kembrek: *Biwt*). Vyaj splann o gans gwelyow an gammas, an arge (yn pellder), an withva natur, ha wosa goelya a-hys avon Taff yth esa bragti Brains ha Sportva an Vilvlydhen arta.

Ni a gerdhas a-dreus Park Bute, ow mires orth dons meyn a-rag fos an kastell, bys isfordh ow ledya dhe'n drehevyansow koth: breuslys, hel an sita, ha gwithti kenedhlek Kardydh, a-dal Lowarthow Gorsedh.

Ni a entras an gwithti rag godrik berr hag ogas an kynsa tra a welsyn ni, o podik pri gans *'Wm Tyack Camborne Oct 11 1825'* skrifys warnodho! Kemmynnys veu, war-barth ha lies tra arall y'n stevell na, gans E Morton Nance.

Wosa henna ni a gerdhas a-dro an bennskol ha lowarthow gans delowyow splann, yn aga mysk yth esa men dhiworth an ynysow Falklands³, ro dhiworth tus an ynysow ma avel men-kov rag an soudoryon ledhys yn bresel Falklands.

³ **pennskrifur:** an hanow Spayanek *'Malvinas'* a dheu diworth an Frynkek *'Isles Malouines'* yw henwys wosa pyskadoryon diworth Sen Malo, Breten Vyghan

Wosa prenassa prys o dhe dhehweles dhe'n ostel rag powes kyns mos dhe gavoës boesti. Teg o an dreheviansow golowys an gorthugher na.

An tressa dydh y hwrussyn ni mos dhe Sportva an Vilvlydhen rag torn. Wosa fylm berr yth ethen ni yn kres an sportva, gwiskvaow ha godegh an dhragon hy honan! Yth esa an fytt yntra Kembra hag Alban an bennseythun kyns hag yth esa hwath notennow war fos an gwiskvaow skrifys rag an warioryon gembrek. Pur dhidheurek o.

Sportva an Vilvlydhen, Kardydh

Ni eth yn 'kist helder', £98,000 pub blydhen y gost (a bris isel a nys yw hi?), kyns mos dhe esedha y'n gist ryel. Wosa henna krambla dhe'n ughella kador y'n sportva, splann o an wel mes y fia kales dhe aswonn an warioryon heb diwlagattell y'm breus vy, byttegens yma gwel heb lett dhiworth pub kador drefenn bos peder gwern vras ow skoedhya an to. Y hyllir degea po igeri an to yn le es ugens mynysenn orth kost £2.54 - ass yw henna erbysek.

Wosa an sportva prys gwandra a-dro an kresennow prenassa (an brassa yw Kresenn Sen Dewi) – yma moy a werthjiow es Bristow gans moy es tri chyf stret. Yma moy a dhelowyow arnowydh y'n stretow na: teylu, benyn ha flogh (gans flogh byghan arall kudhys a-dryv hy heyn) hag erell.

Wosa dehweles dhe'n ostel rag kyrghes an karr ni a wrug lewya dhe'n argh ha kerdhes a-dro. Yma gwel splann an gammas hag y hyllir gweles Kay Morvoren ha kres an sita gans peulyow an sportva ow poyntya dhe'n ebron.

Ni a garas Kardydh, hemm yw sita splann ha pur dha rag godrik berr, lies tra dhe wul ha ragov da o genev redya an arwoedhyow Kembrek hag assaya kavoes geryow Kernewek.

Krakkya-Kod

gans Polin Prys

Rag krakkya an godenn, y tal parya pub lytherenn gans riv hag ena lenwel an gist bedrek rag diskudha an geryow krowsys ynni. Y hyllir gorra pub lytherenn y'n gist vyghan ryb hy riv rag perthi kov anedhi. Unn lytherenn (L) yw res seulabrys.

(To crack the code, work out which letter matches which number and fill in the square box to read the crossed words. You may enter each letter in the small box by its number to keep track. One letter (L) is given you to start you off.)

Niver Peswar

A	B	E	M	N
O	P	R	S	Y

1	2	3	4	5
6	7	8 S	9	10

2	5	10	1	8
3		9		3
6	5	7	1	8
3		1		10
5	7	8	10	4

Gramasek

Wella Brown a skrif dhyn ow leverel bos nebes ewnansow ha keworransow (*corrigenda & addenda*) dhe vos kevys yn y lyver *A Grammar of Modern Cornish* (Yethador Kernewek Arnowydh). Mar pydh kevys moy anedha da via gans Wella degemmeres manylyon.

Ynwedh res vydh treylya lytherennans nebes geryow herwydh an chanjyow profys y'n Gerlyver Meur, 2009 – y hyllir kavoes rol anedha a-dhiworth Tony Hak.

Keffrys pub ger gans an elvennow 'lyw-' (*drive*) ha 'klyw-' a dal bos skrifys lemmyn 'lew-' ha 'klew-'

folenn	rann	
160	§196(1)	skrif: The two subjunctive tenses do not double either consonant. Thus for errghiv, arrghe, etc., red erghiv, arghen etc. See also §182
171	§206(2g)	yn le happens to to so , red happens to do so
176	§224	yn le gwryllough , red gwrylli
182	§229(1)	yn le serrffyo , red serfyo
196	§245(4a)	yn le kryjons dhis , red kryjys dhis
209	§259(1)	defend yn-mes a'n eyl tu unnweyth
209	§259(2)	yn le a-worwedh , skrif a-wrowedh diwweyth
237	§295	yn le yn le HEDRA skrif hedre yn pub le may ma kevys gans an poeslev war an nessa syllabenn – he'dre
238	§298	yn le bonkyas , red vonkyas
253	§320(3)	yn le terssons , red torrsos
255	§326	yn le alernative , red alternative
261	§331(4bii)	yn le ploes , red plos
281	§340(11)	yn le lywyas , red lewyas
313	index	yn le thanks , skrif thanks

Lyther a Alban

a-dhiworth Yowann Byghan

(agan kesskrifer arbennik albanek)

Henwyn Albanek

Nessa Rann : Henwyn Personel

Henwyn teylu yn *Gàidhlig* a janj orth reydh an person. Den an *clann* (leveryys *hlawn*, ow styrya fleghes) an *Tòisich*, yn sampel, a via martesen *Aonghas mac an Tòisich* (*a-neus-maghk-an-to-i-shigh*, henn yw Angus Macintosh), hedre vo y hwoer *Ealasaid nic an Tòisich* (*e-la-sij-nighk-an-to-i-shigh*, hon yw Elizabeth Macintosh). An ger *mac* (leveryys *maghk* yn *Gàidhlig*) a styr mab, ha'n ger *nic* (*nighk*) a styr myrgh, ha res yw gul devnydh an furv ewn: yn sampel arall, *Donnchadh mac a' Mhaolein* (*donn-a-gha-maghk-a-veu-lyn*, hen yw Duncan MacMillan), mes *Mairead nic a' Mhaolein* (*may-rej-nighk-a-veu-lyn*, honn yw Margaret MacMillan).

Yma henwyn-teylu heb *mac* po *nic*, heb mar. Y'ga mysk yw: *Caimbeul* (Campbell, ow styrya ganow kromm); *Camshron* (Cameron, troen kromm); *Ceanadach* (*kyawn-a-dogh*, Kennedy); *Friseal* (*fri-shal*, Fraser po Frasier); *Greum* po *Greumach* (Graham); *Moireasdan* (Morrison); *Siosal* po *Siosalach* (Chisholm); ha *Stiùbhart* (*shchou-arsht*, Stewart po Stuart).

Nebes henwyn gorow, ha'ga furvow po Sowsnek po Kernewek, yw: *Anndra* (Androw); *Artair* (*ar-ter*, Arthur); *Cailean* (*ka-lan*, Colin); *Calum* (Malcolm); *Coinneach* (*koy-n-yagh*, Kenneth); *Daibhidh* (*day-vi*, Davydh); *Dùghlas* (*dou-las*, Douglas); *Eòghan* (Ewan); *Fionnlagh* (Finlay); *Iain* (*i-yayn*, Yowann); *Màrtainn* (*mar-shting*, Martin); *Mata* (Matthew); *Murchadh* (*mu-ragh-agh*, Murdo); *Peadar* (*pe-tar*, Peder); *Ruaridh* (*rou-a-ri*, Rori, ow styrya penn-rudh); *Seòras* (*sho-ras*, Jori); *Seumas* (*she-mas*, Jamys); *Somhairle* (*so-ar-le*, Sorley po Samuel); *Teàrlach* (*char-logh*, Charlys); *Uilleam* (*ou-i-lyum*, Wella).

Nebes henwyn benow yw: *Brighde* (*bri-ja*, Bridget po Bride); *Cairistiona* (*kri-sti-o-na*, Christine); *Ciorstaidh* (*kir-sti*, Kirsty); *Eilidh* (*e-li*, Helen); *Iseabail* (*ish-a-bayl*, Isobel); *Màiri*

(*ma-ri*, Maria); *Mòrag*; *Peigi*; *Raonaid* (*reun-ij*, Rachel); *Seònaid* (*sho-nij*, Jane po Janet); *Sìne* (*shi-na*, Jean po Sheena, hag yw hanow meurgerys yn Kanada).

Ailean Dubh Ard

Rag lies hanow personel (ha rag henwyn kemmyn ynwedh), yma furv dhyblans galwansek⁴, hag yw res dh'y devnydhya orth kewsel orth person orth ganow. Yn sampel, res yw leverel, '*Matainn mhath, a Mhàiri*' (*matt-ing-va-a-va-ri*, 'Mytyn da, Maria') yn le '*Matainn mhath, Màiri*' (*ma-ri*). Ensampel arall yw '*a Sheumais*' (*a-he-mish*, yn le *Seumas*), le may teuth an hanow sowsnekhes Hamish. Hwath moy komplek, nyns eus geryow yn *Gàidhlig* rag ewnter na modrep. Ytho, ewnter yw *brathair mo athar* (*bra-her-mo-a-har*) po *brathair mo màthair* (broder ow thas po broder ow mamm), ha modrep yw *piuthar* (hwoer) *athar* po *màthair*. Ytho, 'Dydh da, Modrep Katy' a via '*Helò, a Cheitidh a phiuthair mo athar* (po *màthair*).'

Otomma nebes henwyn dien, gans aga furvow sowsnekhes gwell aswonnys:

Ailios nic an t-Sagairt (*a-lis-nighk-an-tag-art*, Alice MacTaggart)

Fearchar mac Coinnich (*far-ghar-maghk-koy-n-yigh*, Farquhar MacKenzie)

Ragnall mac Dhòmhnail (*ra-nall-maghk-dol*, Ronald MacDonald)

Yn lies rannvro an *Gaidhealtacht* (an

Ugheldiryow ha'n Ynysow, le may kewsir Gwydhelek an moyha), unn hanow teylu a vydh martesen pur gemmyn, ytho (kepar dell wrons yn Kembra), tus a gemmer leshanow yn le hanow teylu. Rag ensampel, ogas a pub den ha pub benyn y'n ynys *Barraigh* (Barra) a's teves an hanow Nèill, ytho *Màiri nic Nèill* a wrussa martesen omhenwel *Màiri a' Ghobha* (myrgh an gov), po *Màiri Mhòr* po *Màiri Bheg* (Maria Vras, Maria Vyghan), poken *Màiri Ruadh Sheumais* (Maria benn-rudh myrgh Jamys). An henwyn ma a yll bos ha hir ha prydydhyek, kepar hag *Ailean Dubh Ard a' Mhuilleir a' Ghlinne* (Alan du hir mab an meliner a drig y'n nans). A'n ynys *Leòdhas* (Lewis) y teu prydydh aswonys ha meurgerys fest yn ta y'n bys gwydhelek, hag yw henwys Malcolm MacLean y'n furv sowsnekhes, mes aswonnys gans gwydhelegoryon avel *Calum Beag Chalum Iain Aonghais* (Malcolm byghan mab Malcolm Iain mab Angus).

Mairi Ruadh Sheumais

Servisyow

Servisyow yn mis-Me a vydh:

an 6^{es}, servis yn Eglos Penkoes awos Goel Sen Mighal, Gwithyas Kernow,

ha (dell waytyn) an 27^{ens} yn Eglos Vethodek Kambronn rag Penkast.

Pella derivadow a-dhiworth:

Rev Jane Kneebone:

janekneebone@gmail.com

⁴ galwansek, *vocative*

Nawbedrek

A yll'ta dismygi an ger a naw lytherenn? Py lies ger a moy es 3 lytherenn a yll'ta kavoes, res yw dhis devnydhya pub lytherenn unnweyth yn pub ger ha res yw dhis devnydhya an lytherenn yn kres an pedrek yn pub ger.

W	A	S
Y	I	H
T	N	G

Gorthyp mis-Ebrel: **splander**

Kroenek ha Gwragh gans Mary Sutcliffe

An hwedhel ma yw treyls hag amendys a-dhiworth 'Cornish Legends' gans Robert Hunt, Gwask *Tor Mark*)

Yn termyn eus passyes, yth esa ow triga yn tre vyghan ogas dhe Essa benyn goth, Maggi Angwynn hy hanow. Pur gammhynsek o hy gnas ha spitus hy lavar. Yn fenowgh hi o pur serrys ha pan o hi serrys, pur freudhek o hi. Y leverir mar lagatta hi orth nebonan ha hwystra, chons drog a dhothya dhodho; martesen aga bugh a via klav po aga hok a via sedhys. Hi a's tevia lagas tebel. Hy annedh o krowji byghan ha tewl ha hi a's teva kath dhu gans teyr garr hepken. Ytho meur a dus a grysi hy bos gwragh.

Hi ost o Jori Trewynn, perghenn gwerthji yn Essa, mes yn fenowgh, pan dho ev dhe bysi rent an krowji dhiworth Maggi, ev a resseva mollethow hepken. Unn jydh ev a erviras mar ny bea hi an rent dhodho, y talvia dhodho hy estewlel dhiworth an krowji.

'Ny yll homma pesya,' yn-medh ev, 'Res yw dhe bubonan godhevel sywyans agan

gweythresow. Heb rent ny vydh tre dhis.' Mes an venyn goth ha tebel o pur grev ha penn-kales. Rag atti, hi a vollethis Jori.

Pur guv o Jori hag ev a kemmeras pita orth Maggi,, dell re wrug ev kyns-lemmyn. Ev a desevas Maggi ow kwandra a-hys an bownderyow y'n glaw hag ow koska yn-dann geow. Mes Maggi a sevis hwath war an treudhow ha mollethi Jori ha'y vyrgh, ha'y wreg, ha'n baban o hi beghek ganso,' hag oll ev a biwo. 'Re leski yn tanow Ifarn' hi a skrijas.

Mes Jori yn-medh hepken,

'Bydh war yn kever an pyth a leverydh jy.'

Ena ev a dhiberthas ha Maggi a omglywas gormoledhek.

Jori a dhehwelis dhe-dre, le mayth esa gwerthji dhodho. Y'ga stevell, ev a dhallathas derivas dh'y wreg oll re hwarvia mes neb benyn a dheuth y'n gwerthji. Gwreg Jori eth dhe servya an venyn ma. Ha hi ow poesa gwara, neppyth pur boesek a goedhas dhiworth an nen ha gweskel an vantol dhiworth hy dhorn gans tros euthek. An dhiw venyn a skrijas yn ughel. Pan boenyas Jori ha'y vyrgh y'n gwerthji, i a welas, war an voes, kroenek kowrek, yn mysk chaynys an vantol. An wreg, dyegrys, a oulyas

'Kemmer e a-ves!'. Jori a sesyas an kroenek gans an evelhorn. Ev a dhug an kroenek – an kroadur ow trewa prest – y'n stevell ha'y dewlel a-dhelergh dhe geunysenn ow leski war an tan. Y'n pols na y wreg a glamderas.

Mar brederus ens i oll yn hy hever, i a ankovas an kroenek. Shorys a glamderyow an wreg a besya; an medhyk a veu gelwys hag ev a leveris y fedha an baban dineythys a-varr. Dres nebes termyn mar vysi ens i oll, ma na dybis Jori travyth yn kever an kroenek. Sur o ev bos an hager kroadur kowlleskys. Mes yth esa ev y'n chambour ow tyghtya y wreg, pan veu ev gelwys gans y vyrgh dhe'n stevell,

'A das, an kroenek! An kroenek!'

Ev a boenyas skaffa gala dhe'n stevell hag ena diskudha bos an kroenek, loskys yn sevir, ow krambla a-ugh an geunysenn ha peswarlemmel dhiworth an rathella. Dell hevel, yth esa an kroadur ow gwynnel diweres dhe skapya dhiworth an oeles. Jori a sesyas arta an

evelhorn, ow mynnes hy doen yn-mes a'n chi, mes y'n pols na, yth entras den dhe elwel an medhyk ha Jori. Ev a dhug an nowodhow bos Maggi Angwynn koedhys yn tan. Ynwedh an faglow a lesas a-dhiworth hy dillas dhe'n krowji. Jori ha'n welivedhes a wodrigas gans y wreg mes an medhyk a fyskis dhe dre Maggi. An gentrevogyon a sewenas difeudhi an tan; sawyes o an krowji mes anfeusik dres eghenn o Maggi. An gentrevogyon re's dug dhiworth an stevell mes leskys yn euthek o hi. Gravath a veu pareusys ha Maggi a veu gorrys warnedhi ha degys dhe'n klavji. Kyn fe gwrys pup-tra dh'y dyghtya, hy degynnow o mar sevir may ferwis hi.

An medhyk a dhehwelis dhe ji Jori ha wosa nebes termyn, dineythys veu an baban, mab pur salow. Marow war an oeles y hworwedhas hwath an kroenek benow ha'n medhyk a jonsyas dhe lagatta warnedhi. An pystigow warnedhi o kethsam kepar ha'n huni war Maggi Angwynn.

Arloedh an Bysowyer treyls gans Jerry Jeffries

Arloedh an Bysowyer (*Lord of the Rings*) gans J.R.R. Tolkien, Chaptra Onan treyls dhe Gernewek gans Jerry Jeffries. Drefenn y vos hir, dyllys vydh yn An Gannas yn hwegh rann. Pella derivadow a-dro dhe rann arall an hwedhel a-dhiworth Jerry:
jerry@sethir.wanadoo.co.uk

5

Frodo a dheuth a-ji nebes a-wosa, ha'y gavoës orth y esedh y'n tewlder, ow tybi yn town. 'A wrug ev mos?' ev a wovynnas.

'Gwrug,' a worthybis Gandalf, 'ev yw gylls wostiwedh.'

'My a vynn – wel, yth esa govenek dhymm henna dhe vos namoy es ges bys y'n gorthugher ma,' yn medh Frodo. 'Mes my a wodhva y'm kolonn bos hwans gwir dhodho mos. Pup-prys ev a wrug ges yn kever traow sad. My a vynn may tehwelsen vy a-varra, rag leverel duw genes.'

'Wor'tiwedh, gwell o ganso slynkya dhe-

ves yn-dann gel, dell dybav,' yn-medh Gandalf. 'Na vydh prederus re. Ev a vydh salow - lemmyn. Ev a asas fardell ragos. Ottena!'

Frodo a gemeras an maylyer diworth astell an oeles ha mires orto yn skav mes ny wrug ev y igeri.

'Ty a wra kavoes y skrif-kemmyn ha'n paperyow erell ynno dell dybav,' yn-medh an pystrier. 'Ty yw perghenn Bag End lemmyn. Ynwedh, ty a wra kavoes bysow a owr.'

'An bysow!' a leveris Frodo. 'A wrug ev ri henna dhymm? Praga? Wel, y hyll bos dheles.'

'Martesen,' yn-medh Gandalf. 'Ny dhevnydhysen vy anodho mar pen vy ty. Gwith ev yn-dann gel, ha salow! Lemmyn, yth av dhe'm gweli.'

Avel perghenn Bag End, Frodo a omglewas dhe goedha dhodho dever leverel 'duw genowgh' dhe'n westoryon. Kyhwedhlow a-dro dhe hwarvosow koynt re lesas a-dro dhe'n park, mes ny wrug Frodo leverel travyth marnas *heb dout pup-tra a vydh kler y'n myttin*. A-dro dhe hanter-nos, kochow-margh a dheuth rag tus a-vri. Onan hag onan oll anedha a rolyas dhe-ves, lenwys gans hobytow leun a voes mes pur anpes. Lowarthoryon a-dheuth (dre restrans), hag i a removyas, yn gravadh-ros, an re a wortas heb mynnes.

An nos a dremenys yn lent. An howl a sevis. An hobytow a sevis nebes diwettha. Myttin eth yn-rag. Tus a-dheuth (dre restrans) rag disevel an tyldow ha doen dhe-ves an moesow ha'n kadoryow, loyow ha kellylli, botellow ha platyow, ha'n lugern ha'n plansow kistys, ha'n brewyon ha paper-tardher, an saghow ha manegow ha lienyow-dorn ankevys, ha'n boes hag o gesys (myns pur vyghan). A-wosa, nebes tus arall a dheuth (heb restrans): Bagynsyow, ha Boffynsow, Bolgeryow, Tukow, ha gwestoryon arall a drigas yn-nes. Dhe hanter-dydh yth esa bagas bras dhe Bag End, analowys ens i, mes nyns ens i anwaytys.

Yth esa Frodo orth aga gortos war radh an daras a-rag, ow minhwerthin, mes nebes skwith ha prederus. Ev a dhynnerghis orth an wodrigoryon oll, mes ny wrug ev leverel moy es kyns. Y worthyp dhe wovynnnow oll o: 'Mester Bylbo Bagyns yw gylls; bys vykken dhe'm brys vy.' Ev a elwis nebes an wodrigoryon a-ji, drefenn Bylbo dhe asa 'messajys' ragdha.

A-ji dhe'n hel, yth esa bern bras a fardellow ha taklennow byghan a vebyl. Libel o kelmys dhe pup-huni. Yth esa nebes libelyow haval orth henna:

Rag *ADELARD TOOK*, rag *perghenna*, diworth *Bylbo*; war lawlenn. Adelard re dhegsa dhe-ves meur a lawlennow anlibelys.

Rag *DORA BAGYNS*, rag *kovhe kesskrif HIR*, gans *kerensa diworth Bylbo*; war atalgist vras. Dora o hwoer Drogo ha'n kottha neskar benow byw Bylbo ha Frodo; nownsek ha peswar ugens hy bloedh, ha re skrifsa folennow a gusul dha, dre voy es hanter kansblydhen.

Rag *Maylo Burows*, gans *govennek ev dhe vos dhe-les*, diworth *B.B.*; war bluvonn a owr gans botell-ynk. Bythkweh ny wrug Maylo gorthybi orth lytherow.

Rag *dhevnydh ANGELICA*, diworth *Ewnter Bylbo*; war weder kylghek gwarr yn-mes. Hi o Bagyns yowynk, hag apert o hi dhe dybi bos hy fas teg.

Rag *kuntell HUGO BREYSGERDEL*, diworth *kevriyas*; war argh-lyvrow (gwag). Hugo a chevisya meur a lyver, heb aga dehweles.

Rag *LOBILIA SAKVYL-BAGYNS*, avel *RO*; war gist a loyow a arghans. Bylbo a grysi hi dhe gemmeres meur a'y loyow, pan esa ev ow vyajya. Lobilia a wodhya yndella pur yn ta. Pan dheuth hi a-dhiwedhes y'n jydh, hi a gonvedhas an styr a-dhesempis, mes hi a gemmeras an loyow ynwedh.

Nyns yw hemma moy es dewis byghan a'n rohow. Chi Bylbo re dheuth ha bos nebes ankempenn gans daffar dres y vywnans hir. Tell-Hobyt a dho ha bos ankempenn ha leun a dhafar: an skila dre vras o an deles ri meur a rohow-pennbloedh. Nyns o an rohow *nowydh* pup-prys; yth esa po onan po diw dra goth re vyajyas a-dro dhe'n ranndir dien; mes Bylbo re rosa rohow *nowydh*, hag a withas an re a dhegemmeras ev dre vras. Lemmy'n, yth esa an toll koth ow pos klerhes nebes.

Yth esa libel dhe pubonan a'n rohow, skrifys gans Bylbo y honan, hag yth esa styr dhe nebes anedha, po ges a neb eghenn. Mes yn hwir, brassa rann anedha a veu res dhe dus a's dynnerghi. An hobytow boghosekka, hag yn arbennik an re a driga dhe Bagshot Row, o pes da dres eghenn. Gafer Gamji koth a dhegemmeras dew sagh a avel-dor, pal *nowydh*,

kryspows a wlan, ha botell a eli rag kevalsyow diwedhyn. Rory Brandibuk koth, rag aswonn gras a helder meur, a dhegemmeras dewdhek botellas a Wynyards Koth: gwin rudh krev, ha lemmyn adhves; ev re beu gwithys gans tas Bylbo. Rory a avas dhe Bylbo wosa an kynsa botell, hag ev a dhiskleryas Bylbo dhe vos gwas da.

Yth esa bern a bup-tra gesys rag Frodo. Oll a'n penn-tresoryow, keffrys ha'n lyvrow, lymnansow, ha meur a vebyl a veu gesys dhodho. Mes nyns o po arwoedh po kampoell a arghans po gemmweyth: ny veu res dhe-ves po bath po paderenn.

Hwedhel gans Althea Tyndale

Tewl o an nos; yn krev y hwythas an gwyns, nyns esa son vyth. Distowgh, yth esa son revedh haval dhe eskelli ow kweskel, hag ow holonn a lammas. El! El a'y sav a-dherag ow enep! Yth omdhisevis der marth, hag ena ow diwvregh a strothas men, yeyn ha kales ha glyb. El an henlann o neb a witha an bedhow ...

Pell o an krowji hwath, war du arall an vronn. Herwydh usadow yn Kernow an gewer o hedro! Devedhys o lugh war-lergh an howlsedhes; hag ena an loer a splanna ynter an kommel. Ena kommelenn dhu, avel bleydh, a wrug dybri an loer, ha distowgh hi a wrug ergh! My a wrug gortos yn-dann wydhenn, ha yeyn o an ayr. Wosa nebes mynysennow, ott an loer hwath! Mes . . . yth esa korryon ow kerdhes ryb an fordh, res anedha war bub tu, heb son. Flows, flows, flows! Yn hwir yth esa res a beulyow ke hag ergh war aga fenn.

Re hir o an fordh ha skwith marow en. My eth dhe drovya le yn-dann wydhenn, dhe goska. Distowgh yn krev y hwythas an gwyns; ha sur, yth esa son revedh, avel eskelli . . . My a omlettyas a-dhesempis. Tewl yn tien o an nos. El po gwydhenn asper a-dherag ow enep? Ny wodhyen. My a worwedhas ha koska.

My a dhifunas a-dhesempis. Yth esa an howl ow splanna; naw eur o, myttin splann, toemm ha teg. My a omsevis hag omystynna. A-dherag yth esa hen dhrehevians, kryllas

moedni, ow splanna yn-dann ebron las down. Kyns mos dh'y weles my a waryas ha mires orth ow dewdroes. Lamm meur y hwrug ow holonn: yth essa pytt down ena, hen bytt an bal, heb dhout.

El an henlann, a witha an bedhow' a witha an dus skwith marow . . . meur ras dhe Dhuw!

Althea yw studhyores gans KDL ha trigys yn Kembra.

Etholans Frynkek 2012 An Yeth Vretonek gans Mark Trevethan

An yeth vretonek ha'n etholans frynkek.

An unnegves warn ugens a vis-Meurth, yth esa lies hwarvos a-dreus Pow Frynk rag an yethow le kewsys hag yn Kemper yn Breten Vyghan, yth esa 10,000 den ow keskerdhes rag reythyow brassa a'n yeth vretonek. Rann a gaskyrgh brassa o yn mysk an etholans rag lywydh nowydh Pow Frynk - dhe herdhya an ombroforyon dhe geyskrifa an chartour europek rag an yethow le kewsys. Kyn feu an chartour keynskrifys yn ogas oll broyow Europa, ha sinys yn Pow Frynk, nyns yw keynskrifys gans Pow Frynk. 'Mar kerir Pow Frynk, nyns eus edhomm a geyskrifa chartour an yethow ranndiryel,' yn medh Nicolas Sarkozy, an Lywydh frynkek y'n eur ma.

Protestoryon yn Kemper

'Yma dewis dhyn ni y'n eur ma ynter an re a vynn kavoes moy kreselheans hag an re a vynn ri moy nerth dhe'n ranndiryow,' yn medh Tangy Louarn, restrer an keskerdh yn Kemper.

Lies den y'n keskerdh a gemmeras arwoedhyow stret frynkek – i a leveris bos hwans dhe dus Breten Vyghan a wul spas y'n leow poblek rag an yeth vretonek.

Arwoedhyow-stret yn Frynkek disevys

Yth esa hwarvosow oll a-dro yn Pow Frynk rag an jydh na:

- Milyow a dus a geskerdhas yn Strasbourg rag defendya an yeth alsasek ha rag dyskansow y'n yeth yn skolyow. '*Unsri Sproch ist unser Schatz.*' (Agan yeth yw agan tresor) a dhekleryas an brotestoryon.
- 30,000 protestyer yn Toulouse rag an yeth oksitanek. Ogas hag ugens kansrann a'n annedhysi y'n ranndir Midi-Pyrennes a woer keskewsel yn Oksitanek (2010) mes an yeth a nagh yn skon. Eva Joly, ombrofyer rag an lywydh frynkek, a leveris 'My a woer yn ta y hyllir godhvos yeth ranndiryel ha kara Pow Frynk keffrys' (avel gorthyp dhe dherivas Nicolas Sarkozy).
- 5,800 protestyer yn Perpignan rag defendya an yeth katalan.
- Milyow a brotestoryon yn Bayonne rag an yeth euskadek (bask) – moy ages 22% a annedhysi an ranndir baskek yn Pow Frynk a gews Euskadek.
- 300 den a geskerdhas yn Ajaccio rag an yeth korsikek.

- 100 protestyer yn Lille a geskerdhas rag an yeth flamanek, ow seni hwib ha tambour, ha chalenjya dyskansow
- Tus yn Annecy (sita ogas dhe Geneva) a wrug ‘chayn a eryow’ rag Savoyard – ow kana ha lenna bardhonieth y’n yeth savoyard.

Y fydh an etholans frynkek yn dew gylgh – an kynsa an 22^a a vis-Ebrel⁵ ha’n diwettha an 6^{ves} a vis-Me – ha ni a wayt y fydh moy skoedhyans rag an yeth vretonek ha yethow ranndiryel erell yn Pow Frynk wosa an etholans.

Skrisell rag an keskerdh bretonek

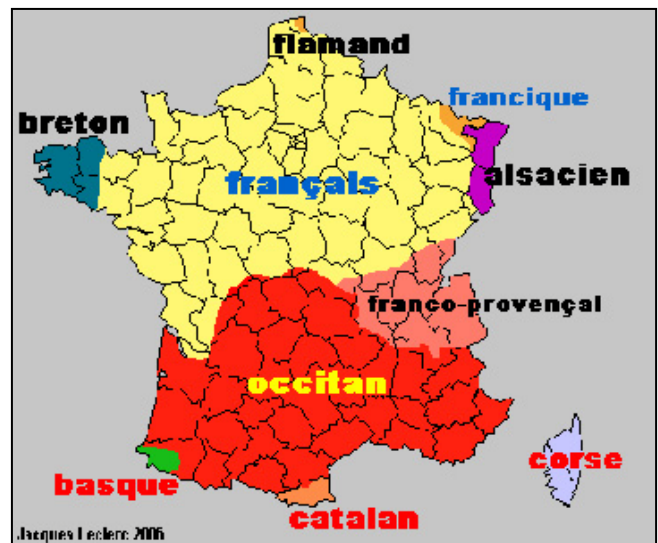
Yethow ranndiryel yn Pow Frynk – tybyansow an ombrofyoryon

- Jean-Luc Melenchon – rag diverseth an yethow yn Pow Frynk mes erbynn nebes erthyglow yn chartour an yethow ranndiryel po le kewsys.
- Eva Joly – rag keynskrifa an chartour
- François Hollande – rag keynskrifa an chartour

⁵ Sarkozy a gemmeras nessa le dhe François Hollande y’n kynsa ran dhe’n 22^{ves} a vis-Ebrel, ha’n dhew dhen ma a wra sevel an eyl erbynn y gila dhe’n nessa tro. An ombrofyoryon erell re fyllis.

- Francois Bayrou – rag keynskrifa an chartour
- Nicolas Sarkozy – erbynn keynskrifa an chartour
- Marine Le Pen – erbynn keynskrifa an chartour. Orth hy brys, an yeth frynkek yw an unnsel yeth a’n boblogeth. Y hyllir studhya yethow ranndiryel yn privedh.

Mappa a yethow ranndiryel y’n hweghkorn frynkek

Gerva:

- Keskerdhes – *to march (demonstrate)*
- Keynskrifa – *to endorse/ ratify*
- Kreselheans – *centralisation*

**Lyther a Gembra
a-dhiworth Tim Saunders
(agan kesskrifer arbennik kembrek)**

A gowetha ger,

Py hanow a ren ni dhe’n ynysow na yn Iweredh (Atlantek) Dyghow? Hwi a woer py ynysow usi war ow thowl ytho, an re na a vydh drehedhys ow tremena dhe Ynys Tristan.

Yn nebes powyow dhana y fydhons gelwys orth hanow den sans a-dhia Vreten Vyghan.

Marnoryon a-dhia Sant-Malo o an dus kynsa neb a worras troes war an tiredh lomm na. Tus hwath a dho a brys dh'y gila, yn unn dremena ynter Amerika Dhyghow hag Afrika. Y feu tennys baneryow yn-bann, ha tennys yn-nans y fons i. Yn ken powyow yredi y fydhons gelwys orth hanow neb arloedh na'n jeves nagonan kov piw a ve ev.

Nans yw tri deg blydhen, y feu omledhys bresel eno. A hys dew vis yth esa tus ow merwel, gorholyon ow sedhi, ha dur ha tan yn-kemmyskys yn hylu.

Treweythow, y tal triga war ynysow yn-pell dhe-ves diworth pennplas an bobel vras. Yth esa bywnans lomm gans trigoryon Ynysow Chagos, ynter Eynda ha Madagaskar. An Gurun Vredennek o pennfenten sovranedh eno, mes ny verni mann. Ny verni, henn yw, bys yn 1972. Yth erviras servysi an Gurun Vredennek aga thewlell oll yn-mes. Hwath ny gavsons kummys dehweles. Yth esa edhomm a lestriva dhe worholyon an morlu Amerikanek.

Rann well esa dhe drigoryon an Ynysow erell na, deg blydhen a-wosa. Yth erviras an Governans Predennek aga bones i gwiw a'ga diwalla, yn tihevelep orth trigoryon Chagos. Yn dew vis a'n gwerrya, y ferwis tro ha mil a dus. A kwrella an bresel pesya hwegh mis, y fia ledhys an keth niver a dus ha niver dien an drigoryon. Dew dhen moel owth omladh rag krib, herwydh unn den-lettrow yn Arghantina.

Herwydh aga fisment i, yth yw an ynysow na hevelep orth Goen Brenn. Dismygewgh Goen Brenn yn ystynnys, ha fest felsys gans savnow hag awedhow. Dhe wodhvos fatell via a ervirra mayni an *Mimosa* mora rag an ynysow na yn le Patagoni yn 1865? Martesen, y fia Kembregva yn kres Iweredh Dyghow. Hag yn-sur y fia hanow Kembrek war an ynysow, herwydh gis an henwyn Camwy rag avon Chubut, Porth Madryn rag Puerto Madrin, ha Gorsedd y Cwmwl (Se an Kommol) rag menydh Trono de las Nubes.

A-ban usi an nysek yn hons dhe Ynys Tristan, y prederis vy unn dro a'ga henwel warlergh Esels (Ysolt), y garadow ev. Ynysow Esels y's galwen, hag ott an hanow a dheu dhe'm brys pan welav an halow lomm ha'n trethow gwynsek. Bedhes glas ha gwynn heb ken war an baner, po rudh ynwedh, bedhes an

dhew dhen moel ow mollethi yn kever an grib po owth omladh, 'Ynys Esels' a vydh y'm prederow pup-prys.

Lyver Nowydh:
Anethow Ostralek
gans Lilian James

An hwedhlow Lilian James yw kavadow lemmyn oll war-barth yn unn lyver, hag ynno ynwedh hwedhel na veu dyllys kyns.

An skrifores yw aswonys yn ta gans lies kerneweger awos hy ober mas a-barth agan yeth yn Ostrali.

An re ma yw hwedhlow a-dro dhe beswar flogh h'aga anethow yn Ostrali. Dhe les yns rag fleghes kottha ha rag dallethoryon devesik ynwedh.

Dyllys yw an lyver gans Kowethas an Yeth Kernewek y'n FSS.

An kost yw £7.50 (£7.00 rag eseli an Kowethas) ha £2.90 lytherdoll y'n R.U. Gwregh govynn orthyn a-dro dhe lytherdoll rag moy es unn dasskrif po rag tramor.

Kavadow dhiworth

Jan Edmondson

anjanva@phonecoop.coop

An Kylgh Kernewek

Kuntelles Kemmyn Bledhenyek

Synsyt an 30^{ves} mis Genver a veu Kuntelles Kemmyn Bledhenyek An Kylgh Kernewek. An vledhen ma yth esa'n Kuntelles y'n *Dracaena Centre* yn Aberfala. Nyns esa saw studhyoryon ha dyskadoryon ena, mes lowr a dus. A-der an dynnargh, remenant an gweythresow o yn Sowsnek a-barth an dhaletoryon ena.

Kaderyores AKK (Esmé Tackley) a ros hy derivas. Nebes poyntys o:

- Ny wrussons kemmys studhyoryon dalleth agan klassys yn mis Gwynngala ma.
- Bledhen sewen arta y'n apposyansow An Gesva o 2011. Agan tri ombrofyer orth an 1^a Gradh – Jim Daniel, Jan Webb ha John Webb a sewenis 'gans bri'; Mel Brown ha John Sawle a sewenis orth an 2^a Gradh, Mel 'gans bri' ynwedh; John Cottrell a sewenis y'n Paper Lien hag Istorï orth 4^a Gradh.
- Ni a gemeras rann y'n *Cornwall Music Festival* arta.
- Ni a wrug gweres Kowethas an Yeth gans aga stalla yn *Events Square* yn Aberfala hag yth esen ni gans agan stalla agan honan rag *Penryn Town Fair* yn mis Est.
- Yth esa hwarvosow kowethasek dres an Hav arta. Yth esa tro y'n lester an avon yn-bann, kwis, kerdhes a-dro dhe Aberfala gans Tony Piper (trelyans dhe Gernewek gans Pol Hodge) ha BBQ yn chi/lowarth Peter ha Raël Harvey rag solempnya sewena y'n apposyansow.
- An vledhen ma nyns esa ergh dhe Nadelik, ytho yth esen ni – neb 30 den – orth an *New Inn* yn Mabe rag boos Nadelik splann.
- Kynth en ni lowen y'n WI, nyns esa spas lowr rag oll agan bagasow. Ytho ni a erviras hwilas neb le aral ha wosa hanter termyn dhe benn mis Hedra, agan klassys a dhalathas omma y'n *Dracaena*

Centre.

- Gras dhe oll an dus a wra dyski po gweres war neb kor.

An Alhwedhores (Ruth Collins) a rannas an akontys ha ri hy derivas; y'n du on ni lemmyn. Res yw dhyn prena pryntyans dhyworth Maga lemmyn; henn yw kaletter. An Skrifenyades (Raël Harvey) a ros derivas berr ynwedh.

Nessa yth esa dewisyansow rag Sodhogyon hag eseli an Kessedhek; yma unn chanj an vledhen ma:

- Kaderyer nowyth – Jim Daniel; Skrifenyades – Raël Harvey; Alhwedhores – Ruth Collins; eseli an Kessedhek – Janet Webb, Melanie Brown; Lewydh dre Enor – Vanessa Beeman.

Ha'n negys gorfennys yth esa boos ha diwes kyns dhe dhalleth an klassys.

An skrif ma y'n FSS a veu dannvenys gans Esme Tackley. Ny woer Pennskriker An Gannas konvedhes yn ta an furv ma a lytherennans dh'y jekkya hag yndella dihares a wren mars eus gesys fowtow ynno. Geryow yn *italek* a via trelyys dhe Gernewek genen.

Krakkyä-Kod Gorthyp Mis-Ebrel

	A	G	O	S
E		A		E
S	O	L	E	R
E		A		T
K	E	R	T	H

Pedrek Geryow

Y'n pedrek geryow dhe-woeles y fydh kevys yn Kernewek henwyn 20 a-dro dhe'n gewer. Aga henwyn Sowsnek yw diskwedhys yn-dann an pedrek rag gweres.

S	Y	G	H	O	R	S	G	L	A	W	P
N	E	W	I	N	E	T	U	M	A	A	I
I	Y	Y	K	O	W	A	S	O	N	B	N
W	P	N	R	K	O	R	W	Y	N	E	T
L	I	S	U	G	H	A	B	W	A	V	O
L	U	G	H	E	Y	N	N	I	W	L	W
A	T	E	W	E	D	H	A	F	E	O	D
W	A	K	O	M	M	O	L	Y	L	E	S
I	H	O	W	L	S	P	L	A	N	N	E
L	U	G	H	E	S	A	K	E	S	E	R
G	T	R	O	W	Y	N	S	K	O	D	G
H	K	A	M	M	N	E	V	E	S	G	H

An henwyn Sowsnek yw:

drought
sunshine
thunder
fog
ice

hail
clouds
lightning
sea mist
rainbow

snow
wind
cyclone
shower
drizzle

rain
storm
hurricane
frost
tornado

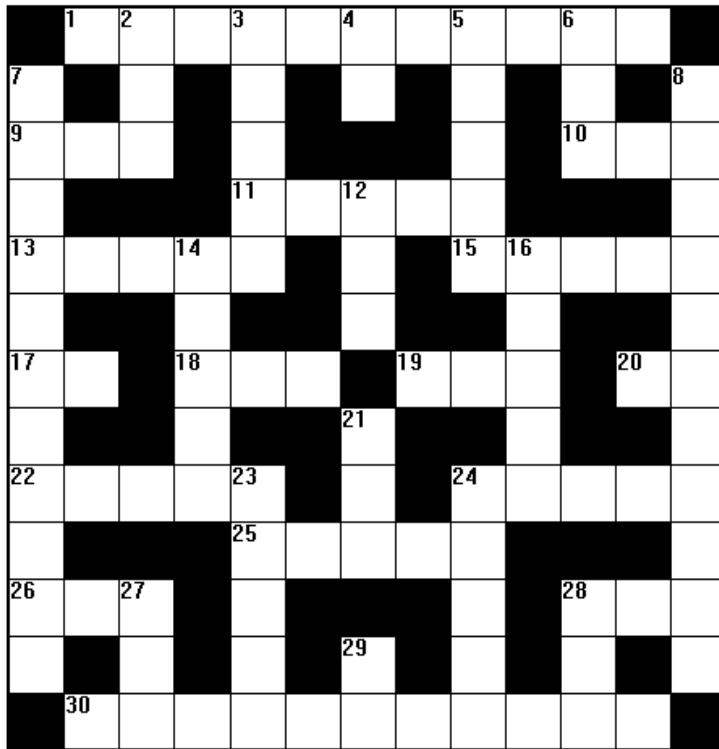
Rag pella gweres y hyllir mires y'n Gerlyver Meur, Kesva an Taves Kernewek 2009, ISBN 978-1-902917-84-9.

Gorthybow:

syghor; howsplann; taran; niwl; yey; keser; kommel; lughes; lugh; kammneves; ergh; gwyns; trowyns; kowas; niwllaw; glaw; tewedh; annawel; rew; korwyns.

Krowseryow Mis-Me

gans Ray Edwards

a-dreus:

1. An re voghosek (11)
9. Uras (3)
10. Le may ma tus ow triga (3)
11. Bos, tressa person liesek (5)
13. Skonya (5)
17. Best dov (2)
15. Kows (5)
18. Rann kows (3) 1
19. Krev y ervirans (3)
20. Nyns yw drog (2)
22. *Kyn fo porthow nev deges hwath ..... a vydh a-les.*
(BM 1256) (5)
24. Brew (5)
25. Heb les (5)
26. Howldrehevel (3)
28. Pow (3)
30. *ow konsistya hag ow sevel yn kerensa dhe Dhyw, hag yn kerensa dhe'th .....* (TH 20a) (11)

war-nans:

2. Kyrghes (3)
3. Bos gostyth (5)
4. An mis ma (2)
5. An paperyow-nowodhow (5)
6. Tavernor (3)
7. Neb a orden lyver-termyn (11)
8. *orth ..... dewolow.*
Yesu Krist, gwith vy pup-prys
(BM 145) (5)
12. Metol meur y bris (3)
14. Nyns yw teg (5)
16. Robyer (5)
21. Karadow (3)
23. A'n nevow (5)
24. Nyns yw lowen (5)
27. Trigva (3)
28. Gwlas (3)
30. Ti (2)

Skeusenn a Gernow

Klass dallethoryon yn Essa dhe'n 14^{ves} a vis-Ebrel. Skeusenn dannvenys gans Sally Mollard. Sally yth yw neb a wra dannvon dasskrifow An Gannas pub mis der an post.

**Gorthybow dhe'n
krowseryow
Mis-Ebrel 2012**

An Gannas

An Gannas ISSN 1469 705X yw dyllys pub mis gans **Kowethas an Yeth Kernewek** a-dhia Lys an Kog, 2 Cook Court, Latchbrook, Essa, Kernow PL12 4UE ☎ 01752 840749

Kost an ragpren yw £20 an vlydhen ha gans hemma eseleth Kowethas an Yeth Kernewek

An pennskriker **Graham Sandercock**, trigva a-ugh, yw lowen degemmeres erthyglow yn furvas Word dh'aga dyllo po der e.bost:

grahamsandercock@blueyonder.co.uk

Pryntyes yn Kernow gans **Stuprint**, Lyskerrys.

Kesva an Taves Kernewek: trigvaow

Skrifennyades: Maureen Pierce, 16 Fordh Trelawney, Kelliwik/Callington, Kernow, PL17 7EE; ☎ 01579 382511; e.bost: mpiercekernow@btinternet.com

Gwerthow: Jori Ansell, 65 Churchtown, Gwynnyer, Heyl, Kernow, TR27 5JL; faks ha ☎ 01736 850878; e.bost: jori.ansell@tiscali.co.uk

Kernewek Dre Lyther:

gwiasva: <http://www.kesva.org/KDL>

Ordenor: Roger Bailey

e.bost: kernewekdrelyther@hotmail.co.uk

Apposyansow: Tony Hak, 5 Sherwood Close, Bracknell, Berkshire, Pow Sows, RG12 2SB, ☎ 01344 425105; e.bost: kowethas@tonyhak.freemove.co.uk

Kowethas an Yeth Kernewek

Gwiasva: www.cornish-language.org
Kowethas an Yeth Kernewek yw Alusen Govskrifys, niver 1065527.

Soedhogyon 2012, bys y'n nesa kunteles blydhenyk (Genver 2013), yw:

- **Kaderyores:** Loveday Jenkin, Pennti Tremeyn, Pras an Bibell, Kambron TR14 9PH; ☎ 01209 831517 e.bost loveday.jenkin@googlemail.com
- **Skrifennyas:** Tim Hambly, 12 Stret an Duk, Lannstefan Wartha, Kernow, PL15 8HD ☎ 01566 773716 e.bost skrifennyas@btinternet.com
- **Alhwedhores:** Koreen Twydell ☎ 07890742570; e.bost: koreen@koreen3.orangehome.co.uk
- **Dyllansow:** Maureen Pierce
- **Eseleth:** Tony Hak, 5 Sherwood Close, Bracknell, Berkshire, Pow Sows, RG12 2SB, ☎ 01344 424105; e.bost: kowethas@tonyhak.freemove.co.uk
- **Eseli an Konsel:** Jan Edmondson; Mary Ellis (Kowethas Kans); Steve Harris; Raël Harvey; Sally Mollard; Polin Prys; Rob Reynolds; Graham Sandercock (An Gannas)
- **Kestewisys:** Esme Tackley; Shelagh Garrard
- **Gwerthow:** Jan Edmondson, 2 Kilger Wartha (*Higher Kilgear*), Boskennek, (*Boconnoc*) Lostwydhyel PL22 0RU ☎ 01503 220445 anjanva@phonecoop.coop

Gwerthji Kernewek:

Keskewsel, 24 Plen an Varghas, Ryskammell, PL32 ☎ 01840 211725 (dyghtyer Jerri Jeffries)

An Gannas

© 2012